

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

KATALOG ORNAMENTŮ

BcA. Zuzana Kankrlíková DiS.

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Oddělení designu

Studijní program Design

Studijní obor Ilustrace a grafický design

Diplomová práce

KATALOG ORNAMENTŮ

BcA. Zuzana Kankrlíková DiS.

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Josef Mištera

Oddělení designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

.....

podpis autora

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Doc. akad. mal. Josefu Mišterovi za příjemné a užitečné rady, za podnětné připomínky při průběžných konzultacích a čas, který mi během nich věnoval. Mé poděkování patří rovněž Janu Pelcovi za přínosné konzultace z oblasti grafického designu. Nakonec bych ještě ráda poděkovala PhDr. Iljovi Šedovi za odborné doporučení literatury především s obrazovým obsahem, kterou jsem se inspirovala při mé tvorbě diplomové práce a za konzultaci její teoretické části.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
1.1	Bakalářské studium - specializace Knižní vazba.....	1
1.2	Magisterské studium - specializace Ilustrace.....	4
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	7
2.1	Výklady termínu “ornament”.....	8
3	CÍL PRÁCE.....	9
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	10
4.2	Historie ornamentu.....	10
4.2.1	Novověk (renesance – klasicismus).....	11
4.2.2	Moderní dějiny.....	14
5	PROCES TVORBY.....	19
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	20
6.1	Použité výtvarné techniky.....	20
6.2	Tvorba v počítači.....	21
6.3	Knihařské zpracování.....	21
7	POPIS DÍLA.....	22
7.1	Členění katalogu.....	22
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	24
9	SILNÉ STRÁNKY.....	25
10	SLABÉ STRÁNKY.....	26
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	27
12	RESUMÉ.....	28
13	SEZNAM PRÍLOH.....	30

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

1.1 Bakalářské studium - specializace Knižní vazba

Když se ohlédnu zpátky na svá díla, vzniklá jako klauzurní práce v průběhu bakalářského studia, tak jsem sama trošku překvapená, protože vidím výtvary, které se alespoň částečně námětem či zpracováním podobají ornamentu. Ve vystudované bakalářské specializaci Knižní vazba mé práce převažovaly především ve formě prostorového objektu než v klasické podobě knihy, jak ji známe. Vždy je zde ale v jakékoliv podobě a technice provedení čitelné směřování ke struktuře, která někdy opravdu hraničila s ornamentem. Ona totiž struktura jako taková, dá se říci, už ornamentem je. Bohatý děj, který se ve strukturách odehrává a který jsem v nich nacházela, byl pro mě něčím úchvatným. Avšak i v takové bohatosti jsem musela dbát na kompozici. A to je jedna z dalších věcí, kterými mě baví se zabývat a tzv. „si s nimi hrát“, což je také velmi podstatné při navrhování ornamentů. Hlavní inspirací mi byla příroda, která mě od narození obklopuje a je velmi cenným zdrojem námětů pro mnohá odvětví. Přetváření a stylizace přírodních motivů do umělecké podoby a jejich následné použití v kvalifikačních pracích mi pokaždé pomohly vytvořit dílo s kvalitním estetickým dojmem. Samozřejmě jsem čerpala i z jiných inspirací, než jen z přírody, ale já se v přírodní stylizaci zhlížím nejvíce. V největší míře jsem ji uplatnila na své bakalářské práci, která byla následně velmi kladně hodnocena.

Níže stručně popisuji charakter svých klauzurních prací v bakalářském studiu, které jsou dokladem mého vývoje, růstu a směřování k ornamentalitě. Pro lepší představu příkládám v obrazové příloze fotografie všech těchto klauzurních prací.

Kniha jako artefakt - průnik organického a geometrického

(1. ročník BcA.)

Téma této klauzurní práce mě vedlo k vytvoření šesti knižních bloků, které jsou svým specifickým tvarovým řešením bloku i samotných desek inspirovány dámskými kabelkami nejrůznějších tvarů, barev a stylů. Vycházela jsem z geometricky řešených obrazců a knihařským plátnem jako něčím organickým jsem polepovala jejich desky. Knihy mají funkci skicáku, proto jsem nechala vnitřní listy papíru prázdné. Celá práce je postavena hlavně na hře s tvarem a kompozicí.

J. Žáček - 2x2 je někdy 5

(1. ročník BcA.)

Tato dětská kniha je vázaná japonskou vazbou. Její listy jsem vyrobila z ručního papíru, který jsem ještě pigmentově barvila. Na takto vyrobené papíry jsem tiskla ilustrace vyryté do lina. Knihu tvoří ještě pauzovací papíry. Ty nesou básně, které jsem ilustrovala. Průhlednost pauzovacího papíru tak zajistila jasnou souvislost básně s ilustrací, která je otištěná na ručním papíře pod ním. Zároveň si čtenář může vychutnat samostatnou stranu pigmentově barveného ručního papíru s tiskem. Druhá část práce fungovala jako leporelo, kde jsem polepila všechny jeho strany rozmanitými papírovými kolážemi. Ty jsem následně potiskla motivy linorytů, což ještě umocnilo abstraktní dojem v kompozici koláží.

Zločin a trest

(2. ročník BcA.)

Na toto téma jsem vytvořila tři knihy s abstraktní tematikou založenou na pocitech hlavního hrdiny ze stejnojmenné knihy F. M. Dostojevského „Zločin a trest“. Název triptychu „Rozhraní myšlenek, pocitů a snů“ koresponduje s technikou prořezávání do lepenek, a tedy tvořením hran. Hloubku pocitů taktéž opticky vyvolává jakýsi 3D efekt na sobě naskládaných lepenek a jejich lomů nebo hran, které jsou odstupňovaně prořezávané. Napětí a drama umocňuje hra světla na nich.

Pravé bohatství se skrývá uvnitř

(2. ročník BcA.)

Opět jsem se rozhodla vyjádřit k tomuto tématu třemi knihami. Hlavní ideou a zároveň námětem jsou buňky. Motiv buněk jsem zpracovala technikou tisku z výšky (linoryt) i reliéfem tvořeným z různých druhů papírů odlišných gramáží, strukturou, transparentí, charakterem a chováním při a po lepení. Jejich vrstvením a překrýváním za použití lepidla jsem se přiblížila obrazu, známému při pohledu do mikroskopu. Inspirací mi byly studie buněčných makrosnímků.

Říše stromových spleť

(3. ročník BcA.)

Tento název jsem vtiskla papírovým 3D objektům. Jsou to tři knihy s vyobrazením stromových spleť s podnávy („Rozhovor větví“, „Sounáležitost kmenů“, „Pouto kořenů“). Tisky jsou tvořeny technikou serigrafie (sítotisk, tupování přes šablonu, foukání přes šablonu). Jednotlivé listy jsou následně prořezávány tak, že výsledné knihy působí prostorovým dojmem.

Bakalářská práce

(3. ročník BcA.)

Má bakalářská práce byla zaměřena na možnosti práce s papírem ve výtvarném vyjadřování. Díky sbírání podkladů a hledání autorů, kteří se zabývají tímto médiem, jsem pronikla do okouzujícího světa mnohdy neuvěřitelných uměleckých děl papírových kreací a nevyčerpatelných možností zpracování tohoto materiálu. Bylo to pro mě překvapující jako pro Alenku fantaskní říše divů. Různé principy zpracování a přetváření papíru vzniklé v umělecká díla vyzývaly a lákaly k vyzkoušení. Podtéma, které jsem si vybrala, nese název „Šumavský lid a jeho příběhy prorůstající strukturami stromů“. Jak jsem se již zmínila v úvodu, tak je zde velmi patrný vliv přírody a vůbec prostředí, kde jsem vyrůstala. Bakalářská práce se skládala ze tří autorských knih a z volných grafických listů.

Zobrazovala v různých formách hlavně přírodní struktury a důležitou roli vždy hrála kompozice. Divákovi jsem nabídla možnost vnímání struktur nejen zrakem, ale také hmatem, neboť plasticita zde také hrála důležitou roli. A samozřejmě tato výsledná práce měla velmi blízko k ornamentům. Tvarové kreace svou bohatostí jsou tomu jasným důkazem.

1.2 Magisterské studium - specializace Ilustrace

U studia magisterského jsem se již více zabývala klasickou podobou knihy, která byla v konečné fázi tištěna digitálně. Začala jsem tedy i více pracovat s typografií a grafickou úpravou textu na jednotlivých stranách. Vždy jsem knihy ručně vázala díky mým zkušenostem při studiu bakalářské specializace, což jen podpořilo jejich uměleckou kvalitu. Mým oblíbeným žánrem knih se stala poezie. Zde se také ukázalo, že je mi bližší abstraktnější forma ilustrací.

Níže opět přikládám stručný popis mých klauzurních prací v průběhu magisterského studia. Obrazová dokumentace je v přílohách.

Jana Skácel – Smuténka

(1. ročník MgA.)

Je to sbírka poezie Jana Skácela s posmutnělým obsahem. Ilustrace do knihy jsem zpracovala technikou hlubotisku. Jako materiál matrice jsem použila lepenku. Využila jsem tak svých zkušeností z bakalářské práce. Samotné ilustrace jsem tvořila vytrháváním, perforováním, řezáním, škrábáním a jiným mechanickým poškozováním lepenky. Tisky jsou v tmavě hnědé barvě, pro umocnění pochmurné atmosféry. Grafickou úpravu dvojstran knihy jsem řešila variabilním komponováním ilustrace a textu. Přebal knihy tvoří pauzovací papír nesoucí její název. Tento papír potlačuje svou mléčnou barvou pozadí prosvítající na deskách pod ním.

Vlys nové budovy FDU Ladislava Sutnara

(1. ročník MgA.)

Velkoformátový tisk na dírkovaný materiál zvaný „mesh“. Mým námětem vybraným pedagogickou komisí byla fotografická koláž prací studentů, které vznikly na naší škole. Výsledný dlouhý pruh přes celou šíři budovy a její první a druhé patro měl působit monumentálně a neokoukaně. Myslím, že jsem se i tohoto úkolu zhostila se ctí a výsledek nezůstává bez povšimnutí. Ale tohle byl spíše projekt postavený na základě grafického designu, ačkoliv několikrát zmiňovaná kompozice zde byla nejzásadnější.

Projekt panelů v Open Air Galerii ve Štruncových sadech v Plzni

(2. ročník MgA.)

Pro toto zadání bylo ještě nutné jít cestou ilustrací s dětskou nebo rodinou tematikou, neboť místo určené panelům je často navštěvováno hlavně rodinami s dětmi. Vybrala jsem si proto téma haiku - japonské trojverší pojednávající nejčastěji o přírodní tematice. Zvolila jsem kresbu neořezanou tužkou do centrálního čtvercového formátu maximální velikosti 2 x 2 cm. Touto jednoduchou výtvarnou technikou jsem dosáhla stejného zhuštění informací v ilustracích, jak je tomu i v textech haiku.

Vlaštovčí večer - Haiku

(2. ročník MgA.)

V této své knize jsem v haiku ilustracích pokračovala. Zajímavým a vtipným způsobem (překrýváním a následným odklápěním částí stránek) jsem haiku básně rozehrávala. Nahuštěnou informaci v textu jsem rozvedla do více ilustrací, jejichž odkrýváním postupně zobrazují celý děj. Kniha navozuje příjemnou odpočinkovou až meditační atmosféru bez rušení výraznými barvami. Do ruky ji vezme ten, kdo chce čtením relaxovat a zároveň vnímat nádhernou zvukomalbu japonské poezie a hledat v ní i další významy, které jsou většinou na první přečtení skryty.

Hermor Lilia - Stíny

(3. ročník MgA.)

Tento můj knižní výstup obsahuje báseň, kterou píše muž. Příběh se týká vztahu dvou lidí, kteří se milují a vše vidí jako krásné. Pak se ale jejich cesty rozejdou. Uplyne takto několik let a muž, který je stále sám, se rozhodne ženu vyhledat. Střetávají se tváří v tvář a zjišťují pomíjivost vzpomínek, které se podepsaly na proměně vzhledu způsobené věkem. Závěr, zda budou spolu, je však otevřený. Vedle motivů mraků a deště jsem zvolila rostlinné motivy, které dokreslují slova použité v básni. V ornamentu je zároveň jakási rytmizace v tmavosti ilustrací i v jejich umístění na jednotlivých dvoustranách, která se opět vyskytuje i v ději básně. Barevnost jsem zvolila černobílou, aby vyjádřila jednoduchý a čistý styl. Podtrhlo to i ucelenost celé knihy.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Téma mé diplomové práce je Katalog ornamentů.

Námět ornamentu jsem si vybrala hlavně proto, že mi ornamenty už dlouho imponují a vždy mě v jakékoliv podobě zaujmou. Jeho někdy jednoduchý, ale mnohdy až důmyslně složitý řád v nepřeberných možnostech opakování mě naprosto pohlcuje, ba dokonce fascinuje. Obdivuji nekončící způsoby jeho vzniku i techniky, kterými lze tvořit jeho základní prvky.

Dá se říci, že k ornamentální stylizaci tíhnu podvědomě - svou podstatou a způsobem estetického cítění. Lze to usuzovat z podoby mé dosavadní tvorby v bakalářském studiu specializaci Knižní vazba i v magisterském studiu specializaci Ilustrace. Tuto svou cestu uměleckou tvorbou na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni vedoucí až k diplomové práci týkající se ornamentu blíže popisuji v kapitole jedna. Myslím si však, že záliba v ornamentálních motivech se objevila i v mém předchozím studiu na Vyšší odborné škole oděvního návrhářství v Praze. Ačkoliv to byl zcela jiný umělecký směr, mé estetické vnímání poukázalo na oblibu ornamentalismu i v tomto oboru. Jak již zmiňuji v předchozí kapitole příroda byla vždy mou hlavní inspirací a troufám si tvrdit, že jí bude i nadále.

Dalším důvodem volby tohoto tématu byla vize hodnoty v následném využití katalogu specializovanými firmami, které by ornamenty aplikovaly nejspíše jako potisky ve své výrobě. Tisk na bytový textil (ložní textil, potahovina, závěsovína), tisk na sklo (např. grafosklo), tisk na papír (tapety, balící a obalový papír), webová grafika, tisk na další užité předměty.

2.1 Definice termínu “ornament”

Na tomto místě jsem chtěla představit dvě definice ornamentu.

„Ornament (latinsky ornamentum - výstroj, ozdoba, okrasa) je v umění ozdobný detail, který slouží ke zkrášlení nebo členění stavby, předmětů a věcí všeho druhu. Ornament může být vytesán z kamene, vyroben ze dřeva, kovu nebo hlíny nebo vtlačen do povrchu materiálu. Ornamenty mají velké množství různých forem. Vzory mohou být inspirovány různými předměty, květinami nebo zvířaty, může se jednat i o různé abstraktní a geometrické vzory. Charakteristickým znakem ornamentu je opakování zdobného prvku podle určitých pravidel. Existují vzorníky kreseb, které slouží jako předlohy pro vytváření ornamentů při výzdobě nábytku, architektury apod. Ornamenty se používají od nepaměti. Každá civilizace si vytvořila svou vlastní formu nebo modifikovala ornamenty jiných kultur. Ornamentika je soustava ornamentů typických pro určité časové období, kulturu, výtvarný styl nebo jednotlivého umělce. Termín může označovat také činnost, která se teoreticky i prakticky ornamentem zabývá.”¹

„Ornament (lat.) – v širším slova smyslu jakákoli dekorace členící zeď, vyplňující plochu, zdobící nějaký předmět; v užším smyslu druh výzdoby, jednotlivý motiv nebo celý systém určitého výzdobného typu (ornamentika) dekorující architekturu, produkt umění, uměleckého řemesla nebo průmyslu. Podle původu a povahy výzdobných prvků členíme ornament na geometrický, rostlinný, živočišný a figurální. Pro každý umělecký sloh jsou charakteristické určité ornamentální prvky a jejich formální zpracování.”²

1 Ornament. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-12-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ornament>*

2 TROJAN a Bohumír MRÁZ. *Malý slovník výtvarného umění. Praha: Fortuna, 1996. ISBN 80-04-22338-9. str. 141 – 142.*

3 CÍL PRÁCE

Mým hlavním cílem práce bylo vytvořit umělecky hodnotný katalog ornamentů, který by měl případně i užitnou hodnotu a v němž bych ukázala možnosti tvorby, zpracování a způsobu vzniku nových ornamentů. Výsledné motivy měly být především mé - autorské, aby při dalším užití a šíření nedocházelo k porušování autorského práva. Dalším důvodem vlastních motivů bylo mé směřování a samotný vývoj k ornamentalismu v průběhu předchozích studií.

Cílů, které se rodily v mé hlavě i v hlavě mého vedoucího práce, bylo původně mnohem více. Představy se týkaly vytvoření plastických tapet, které by fungovaly jako oživení klasického interiéru, tak by mohly fungovat na základě hmatových vjemů a zároveň by plnily funkci relaxace pro nevidomé lidi. Dalším nápadem byly dětské tapety s heslem "dokreslí si sám". V tomto případě by tapeta představovala zároveň kreslicí plochu. Dítě by mělo vytištěné motivy, které by směrem od shora dolů postupně mizely. Blíže k zemi by tedy vznikl prostor pro vybarvování nebo dokreslování. Také jsem přemýšlela o autorské knize – bibliofilii, kterou by tvořily vlastní haiku verše. Ty jsem následně chtěla umístit na dvojstrany knihy technikou knihtisku. Kompozičně by ladily s originálními grafikami, jež by plnily celou knihu a jejich námětem by byly abstraktně vyhlížející tvarové výřezy (zvětšeniny) z ornamentů. Všechny nápady se však nedaly skloubit s časem, který mi byl na diplomovou práci přidělen. Samozřejmě je v průběhu celé práce znatelný vývoj, který také hýbal pomyslnou dělící linií, která určovala, co je třeba vytvořit a co se ještě vytvořit může. Původní cíle veškeré aspekty ovlivňující výsledek však rozhodně obsahově nezměnšily.

4 PROCES PŘÍPRAVY

V procesu přípravy jsem díky dostupné bohaté literatuře a také internetovým zdrojům shromáždila obrovské množství inspiračních podkladů k tématu ornamentu. Jen jejich stručným výpisem by mi tato práce nestačila. Bohatě vybavená knihovna Západočeského muzea s odbornou pomocí PhDr. Ilji Šeda mi umožnila nashromáždít nespočet obrazových příloh knih s touto tematikou. Udělala jsem si tak kompletní představu o tom, jaké druhy a formy ornamentu existují, v jakých obdobích byl jejich rozkvět a kdy byly zase více v ústraní. Zjistila jsem, že možnosti ornamentu jsou nekonečné a lze ho vytvořit snad ze všeho. Níže vložený podrobnější popis podob ornamentu v různých historických dobách dokládám proto, abych i laikovi, kterého zaujme téma mé diplomové práce, podkryla tento vývoj. Dalším důvodem pro mne je ale také ukázat, jak jsem se já sama propracovávala ve svých návrzích od podoby ornamentu novověkého až po, dá se říci, nezařaditelné motivy přisuzované moderním stylům. Důvod vynechání starších slohů byl ten, abych měla tendenci směřovat k ornamentům modernějším. V obrazové příloze dokládám mimo klasické skicování i grafiku, kterou jsem vytvořila během zimního semestru v podpůrném předmětu ateliéru Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna. Centrálním motivem je váza, která je sestavené z jakýchsi střepů s různými ornamenty. Grafický list je tištěn technikou litografie a motiv je zpracován vyškrabáváním přímo do kamene.

4.2 Historie ornamentu

Ornament dekoruje svět kolem nás po tisíciletí a zabíhá do nejrůznějších odvětví, ve kterých nachází své uplatnění a podobu. Od prvních okamžiků, kdy hovoříme o umění a dokládáme to dochovanými předměty a projevy dávných generací, můžeme nalézt také doklad o dekorativním vyzdobení

těchto věcí pomocí ornamentu. Počátky nejjednoduššího zdobení jdou ruku v ruce s existencí člověka. Od prvních forem zdobení byl už jen krůček k vytvoření ornamentu, což představovalo, jednoduše řečeno, pouze násobení libovolného motivu.

4.2.1 Novověk (renesance – klasicismus)

Renesance

V 15. a 16. století převládala v užitém umění nápodoba umění starověkého světa. Studium klasických památek vedlo k tomu, že umělci nejprve kopírovali konkrétní ornamenty, např. svinuté listové ornamenty, girlandy, věnce, putti a zvláště antické sloupky. Ty pak v jejich pracích nabývaly forem vertikálních listových ornamentů. Ke konci patnáctého století používali tyto motivy v nejrůznějších kombinacích téměř všichni umělci, a to pro dekorace interiérů, nábytku, keramiky, skla nebo prací v kovu. Napodobují se také malby římských interiérů, díky objevu Neronova paláce. Od té doby se takovéto malby označují jako groteskní. V groteskních ornamentech se objevovaly maskarony (plastický zdobný motiv v podobě lidské (ženské i mužské) nebo zvířecí tváře) mytologických zvířat, faunů i satyrů spojené dohromady a orámované pásy a věnci. Takové ornamenty bylo možno použít na ploše jakékoli velikosti i typu. Často používaný byl také motiv palmety nebo nový styl výzdoby odvozený od zkroucených okrajů italské kartušeř. Jednalo se o trojrozměrné pásy se zakřivenými, jako z kovu vypadajícími spirálami; toto uspořádání vešlo později ve známost jako páskový dekor. V Benátkách povzbuzoval kontakt s islámskými zeměmi jiné dekorativní formy. Geometrické nebo proplétané vzory, někdy používající vysoce stylizované listové ornamenty, vytvářely plochá ornamentální schémata, obzvláště pro vazbu knih, zpracování kovů a textilie. Vzorníky těchto maureskových motivů se v Benátkách objevily ve dvacátých letech 16. století.

Hans Vredeman de Vries (publikace plné páskových dekorů)

Eugène Floris (ornamentální návrhy na stříbro a kov)

Virgil Solis (ornamentální návrhy především knih)

Francesco Pellegrino (“La Fleur de la Science de Pourtraicture” (Výkvět umění portrétního ,1530)³

Barok

Dekoratívni umění se často uplatňuje v architektonických a sochařských detailech, založených na znalostech starověku, ornamenty se obecně zvětšovaly. Mimoto převaldala záliba ve výrazných masivních tvarech, bohatých barevných kontrastech a v použití drahých a exotických materiálů. Hlavním rysem barokního designu byl naturalistický květinový styl, který se vyvinul ve Francii a Holandsku. Nachází se na nábytku, keramice, ale i stříbře.

Simon Gribelin “New Book of Ornaments” (Nový soubor ornamentů, 1704, Londýn) – živé postavy a svinuté listoví hl na stříbře a kovech)

Jean Bérain – ve Francii uvedl rozsah tvarů dekorativních motivů⁴

Rokoko

Rokokový styl má původ ve Francii v 1. pol. 18. století a je charakterizován vzory inspirovanými přirozeností a zakřiveným, esovitým pohybem své kompozice. Základem používaných motivů je tvar mušle; její pojmenování pro dekorační motiv obvykle esovitého tvaru neslo název rokaj. Rokokový styl je spojený spíše s dekorací interiérů než architektonickými myšlenkami. Rokokové vzory byly z velké části osobní, individuální interpretací ze strany návrhářů a řemeslníků. Jeden ze zdrojů inspirace pro rokoko lze nalézt v groteskních vzorech Jeana Beráina. Křivky ve tvaru písmen C a S používané Jeanem Beráinem poskytovaly nezbytný rámec pro asymetrické úponkovité a mušlovité ornamenty raných designérů, např. Jeana-Antoina Wateaua. Juste-Aurele Meissonier vytvořil jedny

³ RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

⁴ RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

z nejdramatičtějších forem rokokového designu, které jsou obsaženy v jeho publikovaných rytinách. Ty ukazují možnosti naprostého oproštění od symetrie a skulpturálního pohybu založeného na naturalistickém ornamentu. Nicola Pineau vytvořil interiéry světlého rázu a návrhy dřevěných výplní elegantních proporcí – s květinovými úponky a mušlovitými ornamenty nenásilně zasazenými do prostoru –, a vytvořil tak přirozenější interiéry.⁵

Klasicismus

Klasicismus vznikl z inspirace starověkem a jako vědomá reforma vnímaných výstřelků rokokového stylu. Klasicismus byl jak historickým obrozením, tak hledáním nadčasového stylu – odtud důraz v tehdejších písemných hodnoceních na pojem „pravý styl“. Nakonec byly tyto koncepce zařazeny do romantického chápání velkoleposti minulosti a antika se stala jedním z několika možných zdrojů historizujících slohů. Sbírkyně starožitností a nákresů z rukou umělců tvořily obrovskou pokladnici nápadů pro výzdobu klasicistních interiérů, k vytvoření uměleckých děl napodobujících antické formy a pro ornamenty na nábytek a předměty ze stříbra a porcelánu.

Percier a Fontain “Recueil de décorations intérieures” (interiérové ornamenty, monumentálního empírového stylu)

Karel Friedrich Schinkel (Německo - Pokoj pro prince Augusta v empírovém stylu. Nástěnné malby podle antických vzorů – vychází z Perciera a Fontaina)⁶

5 RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

6 RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

4.2.2 Moderní dějiny

Historizující slohy

Během 19. století design ovlivňovaly eklektické historické styly, pronikavé účinky průmyslové revoluce a mezinárodní výstavy, které ukazovaly designérské trendy. V tomto okamžiku historie měli designéři v Evropě a ve Spojených státech k dispozici stále více a více matoucí výběr stylů, z nichž při reagování na nejnovější módu mohli čerpat. V Anglii byly módní gotické motivy, ovšem s lehkou hravostí. Postupně však tyto motivy vytěsnil stále častější vědecký přístup. V Anglii vznikají specifická umělecká hnutí (Estetické hnutí a hnutí Arts and Crafts).⁷

„Ozdoba v semperovském duchu byla v oblasti uměleckého průmyslu a architektury chápána jako prafenomén uměleckého projevu. Ornament však měl akcentovat funkci dané věci, nejednalo se proto o svévolnou aplikaci. Důsledně uplatňován byl v plošné formě na textilních čalounech, závěsech, tapetách, knižních předsádkách či v reliéfu na drobných předmětech uměleckého řemesla i na architektonických fasádách a interiérech. Funkční princip ornamentu šířený vlivem Semperových myšlenek se však paralelně odvíjel s teoriemi, které oceňovaly poetičnost, hudebnost a individuální výraz.”⁸

Estetické hnutí

Estetické hnutí bylo kultem krásy, snažícím se pozdvihnout status všech předmětů na umělecká díla. Designéři reinterpretovali a kombinovali zdroje včetně historických období a kultur a studovali výrobní procesy, jak nové tak tradiční, aby vytvořili zcela nový styl. Hnutí vzniklo v Británii, kde v padesátých a šedesátých letech 19. století designéři Owen Jones a Christopher Dresser kodifikovali teorie, stojící za většinou estetických designů. Oba byli přesvědčeni, že design nemusí vylučovat funkčnost.

⁷ RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění*. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.

⁸ HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

Návrháře estetického hnutí hluboce ovlivnil japonský design a orient.

A. W. N. Pugin “Floriated ornament” (styl získal vážnost a morální význam)

Owen Jones “The Grammar of Ornament” (Základy ornamentu, 1856)

Christopher Dresser

Edward W. Godwin⁹

Arts and Crafts

Hnutí Arts and Crafts vzniklo jako hnutí anglických umělců v druhé polovině 19. století. Nebyl to jen styl, bylo to i hnutí myšlenek o práci, umění a společnosti. Vedoucí osobností a zakladatelem byl William Morris. Hnutí bylo založeno na jednoduchých formách, téměř smyslovém potěšení z materiálů a využití přírody jako zdroje vzorů. Byli zapálení pro dekorativní umění a procesy jeho výroby. Jejich práce byly často značně dekorovány, ale někdy byly naopak až extrémně jednoduché. Inspirací jim byly i lidové tradice.¹⁰

„Ornament se na konci 19. století díky hnutí Arts and Crafts stal svobodnou uměleckou expresí. Tím mohl vznikat tzv. volný ornament neimitativních, abstraktně-dekorativních forem.”¹¹

Secese (1890-1914)

Styl secese ovlivnil architekturu, dekorativní umění, grafický design, malířství, sochařství a je charakterizován rozličnými stylistickými rysy, lišícími se podle jednotlivých regionů. Secese je spojována s vlnitou, asymetrickou zaoblenou linií, ale styl je rovněž možné identifikovat využíváním buď organických nebo přírodních forem či aplikovaných dekorací; geometrickými, abstraktními nebo lineárními formami či tvary; využitím specifických historických zdrojů a symbolismem.

Eugène Grasset (Rostliny a jejich uplatnění v ornamentu, 1897)¹²

9 RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

10 RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

11 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu. ISBN 978-80-86863-18-4.*

12 RILEYOVÁ, Noel. *Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.*

„Od 80- let 19. stol. byly užtkové předměty i architektura díky vhodně volenému ornamentu nositelé stylu a nezbytného uměleckého výrazu. Výuka dekorativních praktik měla v letech 1880-1920 velkou podporu. Této výuce byly vytvářeny i speciální osnovy ze stran umělců a pedagogů. Zpočátku se překreslovaly historické předlohy, od 90. let 19. stol. se ale nabízelo široké pole pro rozvoj výtvarných možností při navrhování ornamentů a dekorativních dezénů- hl podoba založená na abstrakci, tvarovém elementarismu a konceptuálním přístupu.”¹³

„Už od poloviny 19. století dekoratéři hojně využívali poznatků soudobé botanické ilustrace a vědeckého schématického zobrazování. Marie Teinitzerová – slavná textilní designérka při svých studiích stylizovala přírodní ornamenty abstraktním a konstruktivním principem na hranici geometrie. V uměleckoprůmyslových knihovnách českých zemí bylo k dispozici velké množství předloh, které vybízely k analytické stylizaci přírodnin. Mezi nejvíce používané u nás patřily první návody rostlinné stylizace a alba ornamentálních předloh těchto autorů: Alois Studnička, Anton Anděl, Moritz Meuer, Anton Seder, Eugéne Grasset, Maurice Pillard-Verneuil, Alfons Mucha, Alois Bouda, učitel kreslení působící ve Varnsdorfu Tomas Weigner a mnoho dalších. Na textilních desénech se často objevují mikro- i makroskopické invence. Grassetovy geometrické struktury silně ovlivnily už kolem přelomu století Vojtěcha Preissiga v jeho návrzích tapet. Fotografické studie růstu rostlin, jejich částí a mikrostruktur vytváří Martin Gerlach, Moritz Meuer, Karl Blossfeldt. Alfons Mucha zkoumal lineární formace růstu na kmenech a větvích.”¹⁴

„Secesní ornamentální styl charakterizovala čistě abstraktní linie. Henry van de Velde tento způsob vyobrazení rostlinného ornamentu používal a chápal ho jako syntézu přírody a kreativních schopností umělce.”¹⁵

13 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

14 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

15 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

*„Práce s vnitřními obrazy, paměť a představivostí byla další cesta, kterou bylo možné volný ornament vymyslet. Odsud už byl jen krůček k úplné abstrakci a otevřené fantazii.“*¹⁶

*„Rytmičné řazení evokující dynamickou pulzaci života upřednostňovali futuristé a umělecká avantgarda.“*¹⁷

*„Na konci 19. století vznikají ornamentální kompozice elementárního moderního designu. Byly to hlavně studie jednoduchých geometrických tvarů se základními liniemi a plochami. Základem byla výuka užité kresby na uměleckoprůmyslových školách soustředěná na komponování dekorativní ozdoby.“*¹⁸

Dalším způsobem vnímání ornamentu byla Kinestetika – tělesnost a záznam pohybu (obouruční ornamentální kreslení). Tanec a hudba – opět tělesný rytmus, pohyb. Příkladem mohou být abstraktní arabesky Alfonse Muchy, které pak znásobil do soustředěných obrazců.¹⁹

Abstrakce v krasohledu (kaleidoscop)

Maurice Pillard-Verneuil „Kaleidoscope. Ornaments abstraits“, Paris 1926

Art deco (1910-1939)

Art deco byl poslední styl využívající dekorativismus. Současně je však již konfrontován nastupujícím funkcionalismem, který svým důrazem na funkčnost, jednoduchost a ekonomii vytěsnil ornament a dekor na kraj použitelnosti. Dekorativnost parazitující na funkčnosti věci. Toto tvrdil asketický modernismus 20. let 20. století, který dekorativismus zatracoval. Avšak historicky v období přelomu 19. a 20. století právě byl rozkvět ornamentalismu. Ornament byl považován za nepostradatelnou

16 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

17 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

18 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

19 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

součástí věcí, které člověka obklopovaly. Užité umění i architektura byly bez poetického, zdobného elementu nemyslitelné. Umělecký průmysl kultivoval společnost vkusnými uměleckými předměty a hrál tak důležitou roli v sociální rovině.²⁰

20 HUBATOVÁ-VACKOVÁ, L. *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. ISBN 978-80-86863-18-4.

5 PROCES TVORBY

V procesu tvorby byly na počátku rozsáhlé zkoušky různých poloh výtvarných technik a materiálů, které poté určovaly charakter výsledného ornamentu. Začal tak vznikat ucelený soubor ornamentů s velkou bohatostí všemožných charakterů. Díky bohatým obrazovým podkladům získaných v knihovně Západočeského muzea a na internetových stránkách jsem se propracovávala k výsledným typům ornamentů. Začínala jsem navrhováním ornamentů s inspirací v novověku. Jako výsledek tohoto navrhování můžu označit grafiku tištěnou technikou vyškrabávané litografie s námětem vázy, kterou jsem tvořila v ateliéru Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna. Její fotografii lze najít v obrazové příloze. Konzultacemi i vlastním vývojem jsem ale postupovala do modernějších podob ornamentálních stylizací a námětů.

V rámci výtvarných technik jsem zpracovávala kresbu tužkou, tuší, propiskou. Také jsem pracovala s otisky vlastními rukou a zkoušela jsem tisk razítky s dětskou tematikou. Dostala jsem se také k fotografii, jejíž využití ve tvorbě ornamentů se mi zdálo zajímavé. Fotografie mi v počítačovém zpracování podkryla různé možnosti vzniku ornamentu. Nejvíce času jsem strávila právě při úpravě motivů a tvorbě ornamentů v počítači. Z desítek vzniklých variant jsem vždy vybrala několik, které svou estetickou hodnotou splňovaly mé požadavky a které byly zároveň vhodné pro použití do katalogu.

Výsledná forma mého katalogu ornamentů je kniha, kterou jsem sama vázala. Stojím si totiž za tím, že ruční řemeslné zpracování pozvedne vizuální estetické vnímání knihy. Asi i proto jsem velkou obdivovatelkou anglického hnutí Arts and Crafts, kde bylo ruční řemeslné zpracování výrobků důkazem kvality.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Výtvarné technologie a přístupy, které jsem zvolila a z kterých jsem vycházela pro tvorbu mé bakalářské práce, níže pouze stručně vypisuji, neboť jsou všechny dobře čitelné v samotných ornamentech v katalogu. Pro lepší orientaci ale přikládám ke každé skupině do závorky názvy ornamentů, aby bylo jasnější jak byly jejich motivy tvořeny.

6.1 Použité výtvarné techniky

grafické techniky

– serigrafie, hlubotisk, tisk z výšky, frotáž, otiskování
(mlhovina, listoví, grafická krajina, bohatství kůry, spleti, růst, frotování, dětské – razítko a otisk)

kresba a malba

– tušová kresba a lavírka, kresba tužkou a uhlem, malba
(červená a černá, vodní clona, kresebné tvarosloví, fugurální geometrie, černobílá poezie, dětské – linie a kresba, stromoví, obilí, mihotání)

fotografie

(kontrastní formy, fotostruktura, šerosvit, lesní kaleidoskop)

text

(textové variace)

6.2 Tvorba v počítači

Nejvíce času jsem strávila prací v počítači. Rotováním a různým posouváním fotografií vznikaly kaleidoscopické ornamenty všemožných podob, kde ovšem byl velmi důležitý výběr samotných fotografií pro výslednou kompozici a tvarové řešení opakujících se motivů. Tímto způsobem jsem většinou zpracovávala i různorodé motivy tvořené v ruce. Taktéž jsem daný motiv otáčela, zrcadlila a posouvala a tím docílila pravidelné rytmizace, což je myslím typické pro vizuální podobu ornamentu. Toto všechno mi umožnily především dva programy – InDesign a Photoshop od firmy Adobe.

6.3 Knihařské zpracování

Katalog ornamentu má dvě verze - silnější a tenčí. Obě verze ale mají formu šité knihy. Hlavní katalog (silnější) má vazbu šitou na lněné motouzy, zakulacený hřbet a je zavěšen do tvrdých desek. Tenčí katalogy mají vazbu šitou na plátěné proužky, rovný hřbet a jsou také zavěšeny do tvrdých desek. Způsob šité vazby jsem zvolila proto, že jdou dvoustrany dokonale rozevřít a uživatel si tak může ornamenty vychutnat a prostudovat v celé šíři stránky, na níž opakování motivů, které tvoří ornament, jedinečně vyzní.

7 POPIS DÍLA

Katalog ornamentů, jak už vyplývá z názvu, je soubor různých druhů ornamentů, vznikajících různorodými technikami a způsoby. Jeho předností kromě počtu a bohatosti jednotlivých ornamentů je jeho celková umělecká hodnota. Jakýmsi bonusem je i jeho užitná hodnota, kterou ocení především specializované firmy, které by ornamentey zhodnotily nejspíše při potiscích na různorodé materiály. Každý ornament má svůj název. Většinou fungují jako početnější skupiny stejného názvu, avšak vždy s jiným číslem.

Katalog ornamentu má dvě verze (jednu silnější, dva kusy tenčí.) Všechny knihy jsem sama řemeslně knihařsky zpracovala. Silnější katalog má 410 stran nesoucích vytištěné ornamentey a považuji ho za hlavní knihu mé diplomové práce. Zbylé dva katalogy jsou totožné a jejich obsahem je nejužší výběr z charakterů ornamentů knihy silnější.

7.1 Členění katalogu

Obsah katalogu je členěn dvěma způsoby - podle charakteru výchozích motivů a podle způsobu užití (podrobný výpis níže). Díky nim se v katalogu lze jednoduše orientovat. Způsob orientace jsem postavila na proužku viditelném na přední a spodní ořízce knihy. Proužky na přední ořízce orientují uživatele v druzích motivů. Proužky na spodní ořízce je vedou zase ke druhům způsobu užití motivů.

Charakter výchozích motivů:

přírodní motivy, figurální motivy, haiku motivy, dětské motivy, abstraktní motivy, textové motivy

Užití:

webová grafika, bytový textil, grafosklo, tapeta, obalový a balicí papír,
knihařský papír

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Pro obor Ilustrace a grafický design je tento katalog přínosný hlavně svou uměleckou kvalitou z hlediska originálních různorodě zpracovaných ornamentů s nejširším způsobem aplikace a využití. Ornamenty jsou vystavěny z motivů mých – tedy autorských (až na pár výjimek). V tomto ohledu to lze také považovat za přednost.

Myslím si, že i podoba grafického designu nepůsobí přeplácáně, ani moc chudě v použití typografie a vůbec celkového orientačního řešení katalogu. Díky konzultacím s panem Janem Pelcem jsem dokázala příjemně vyřešit tuto problematiku a především titul na deskách pojednat netradičním způsobem, který koresponduje svou ornamentální podobou s vnitřkem knihy.

Podobné a další klady vypisuji u další kapitoly.

9 SILNÉ STRÁNKY

Možná se tato kapitola bude částečně shodovat s textem v té předchozí, ale pro oba nadpisy mám téměř totožnou odpověď.

Silnými stránkami Katalogu ornamentů shledávám především jeho uměleckou hodnotu, která je myslím zároveň obohacena hodnotou užitnou. Má optimistický vize do budoucna je, že si jakákoli firma zabývající se potiskem může vybrat z mého katalogu návrhy ornamentů a uplatnit je ve své výrobě. Případně bychom se na základě vytištěného katalogu mohli alespoň domluvit na další spolupráci, třeba i s jiným výběrem motivů, které by si představovali a které by pro jejich zaměření byly vhodnější.

Co si ale myslím, že je hlavní předností katalogu? Na prvním místě určitě stojí jeho umělecký přínos: originalita základních motivů ornamentů, nevšednost, citlivé řešení kompozic a barevných variant a také celkový vizuální výsledek knihy.

10 SLABÉ STRÁNKY

Nemyslím si, že by má diplomová práce měla vyloženě nějaké slabé stránky. Je to spíše o subjektivním názoru na věc. Někdo by mohl namítat, proč je u konkrétní skupiny ornamentů zastoupení tolika variant? Jiný by jich zas naopak volili více, aby katalog byl ještě bohatší ve své obsažnosti. Já osobně bych se tomuto tématu chtěla věnovat i nadále a rozvíjet ho ve své pestrosti a různorodé škále technik použitých při tvorbě motivů. Myslím si, že možnost vývoje zde stále je, a proto je možné, že slabá stránka by mohl být nedostatečný čas, který jsem nad touto prací strávila. Je zřejmé, že kdybych ho měla kupříkladu dvakrát tolik, byl by výsledek dvakrát tak cenný ve své bohatosti a pestrosti. Ale to lze říci o všech projektech, že: „Kdyby bylo více času, mohlo to být ještě lepší.”

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

TROJAN a Bohumír MRÁZ. Malý slovník výtvarného umění. Praha: Fortuna, 1996. ISBN 80-04-22338-9.

RILEYOVÁ, Noel. Dějiny užitého umění. Praha: Slovart 2004. ISBN 80-7209-549-8.

HUBATOVÁ-VACKOVÁ, Lada. Tiché revoluce uvnitř ornamentu: studie z dějin uměleckého průmyslu a dekorativního umění v letech 1880-1930. Vyd. 1. Praha: VŠUP, 2011, 287 s. ISBN 978-80-86863-18-4.

KRÁL, Jindřich. Moderní knihařství: souborné zpracování poznatků oboru. Brno : Knihař, 1999. ISBN 80-85799-49-9.

KREJČA, A. Techniky grafického umění: Průvodce pracovními postupy a dějinami originální tiskové grafiky. Praha: Artia, 1981. ISBN 59-02281.

MRÁZ, B. Dějiny výtvarné kultury 1. 2. vydání. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-23-6.

MRÁZ, BOHUMÍR. Dějiny výtvarné kultury 2. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1997. ISBN 80-85970-13-9.

MRÁZ, BOHUMÍR. Dějiny výtvarné kultury 3. 1. vydání. Praha: Idea servis, 2000. ISBN 80-85970-31-7.

b) Internetové zdroje

Ornament. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-12-01].

Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ornament>

12 RESUMÉ

The chosen theme of my master's thesis is: "Catalogue of Ornaments".

I have chosen the theme of ornament because I have been interested in it for a long time and I'm keen on any form of it. I'm in a wonder of its sometimes quite simple but mostly very complicated order, which fascinates me. I admire never-ending ways of its creation and techniques, which are the basic elements formed with. It can be said that I tend to ornamental stylization subconsciously – by its nature and way of aesthetic sensibility. It can be concluded from the form of my work so far. The main inspiration for me has always been nature and I dare to say that it will continue. Another reason for choosing this topic was the vision of using the catalogue by specialized companies, which could the ornaments applicate as the prints in its production.

The purpose of my work was to create artistically valuable catalogue of ornaments, where I could show the possibilities of creating, processing and the birth of new ornaments. Default themes should be especially mine – we must avoid further copyright and other use.

I have gathered a huge amount of inspirative documents for my theme of ornament thanks to available and rich picture literature and to internet resources. However, I deliberately missed out the style which is older than Renaissance and it pushed me towards modern ornaments and not to entertain to stylization to historical forms. So I started designing ornaments with inspiration in nowadays. By consultation and my own development I progressed to more modern forms of ornamental characters and themes. Creation process included extensive testing of different positions of artistic techniques and materials, which determine the character of the ornaments at the end.

Catalogue of ornaments, as the name implies, is a collection of various kinds of ornaments, which were created by diverse techniques and methods. Its advantages in addition to the number and richness of each ornament is his overall artistic value. Another added bonus is its use value, which will be appreciated mainly by specialized companies, which would use the ornaments in prints on diverse materials. Printed catalog has two versions. The first catalog – the thicker one has 410 pages, where on every page are the printed ornaments and I consider it to be the main book of my diploma thesis. The other two catalogues are just the same. Their content is the narrowest selection of ornaments of different characters. Completed work has the form of sewn book in both versions. It is handmade and I formed it all by myself. I dare to say, it raised the visual aesthetic perception of the book itself and its function. Main catalog has sewn binding twine, rounded spine and is pegged to the hard boards. Thinner catalogues are binding sewn on linen strips, straight spine and are also hung in hardcover.

The main advantage of the catalogue is its artistic contribution: the originality of the basic motives of ornaments, traordinariness, sensitive solution of compositions and color options and also the overall visual outcome of the book.

I think my work which is divided into written theoretical part and creative practical part fulfils the conditions of my master's theses in its length and especially in its quality.

13 SEZNAM PRÍLOH

Příloha 1

Kniha jako artefakt - průnik organického a geometrického

Příloha 2

J. Žáček - 2x2 je někdy 5

Příloha 3

Zločin a trest

Příloha 4

Pravé bohatství se skrývá uvnitř

Příloha 5

Říše stromových spleť

Příloha 6

Bakalářská práce

Příloha 7

Jana Skácel – Smuténka

Příloha 8

Vlys nové budovy FDU Ladislava Sutnara

Příloha 9

Projekt panelů v Open Air Galerii ve Štruncových sadech v Plzni

Příloha 10

Vlaštovčí večer - Haiku

Příloha 11

Hermor Lilia - Stíny

Příloha 12

modely ze studia VOŠon v Praze

Příloha 13

skicáky a plastické zkoušky

Příloha 14

litografie

Příloha 15a

praktická diplomová práce

Příloha 15b

praktická diplomová práce

Příloha 15c

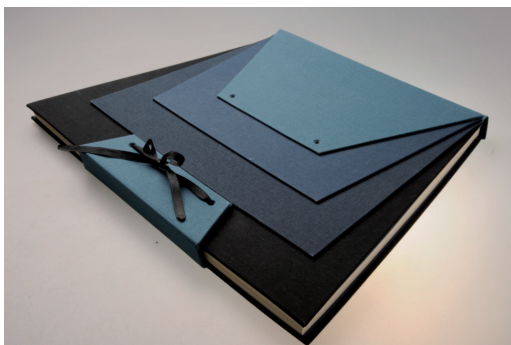
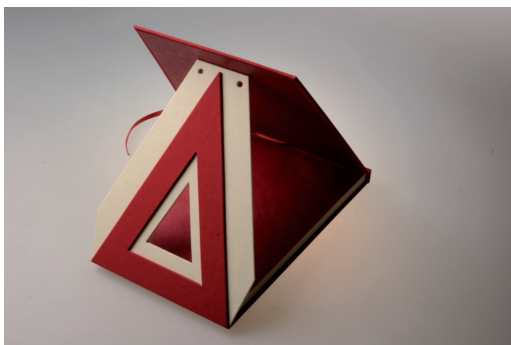
praktická diplomová práce

Příloha 16

CD-ROM

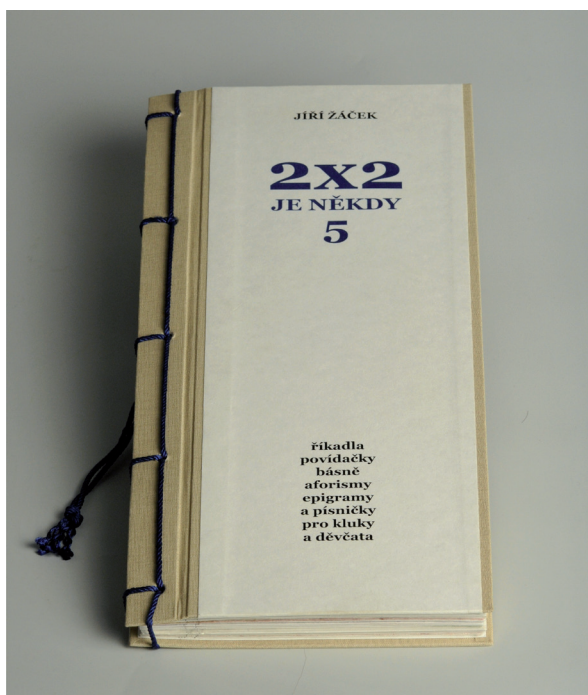
Příloha 1

Kniha jako artefakt - průnik organického a geometrického

Příloha 2

J. Žáček - 2x2 je někdy 5

Příloha 3

Zločin a trest

Příloha 4

Pravé bohatství se skrývá uvnitř

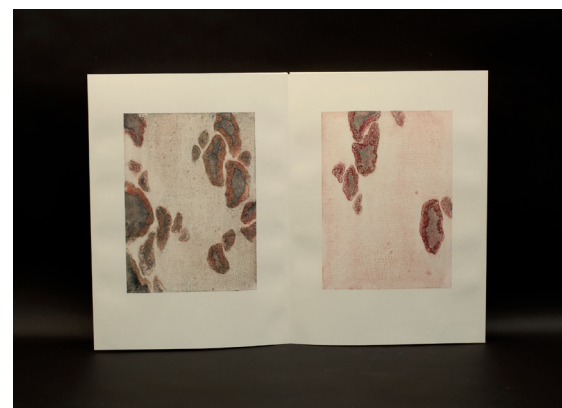
Příloha 5

Říše stromových spleť

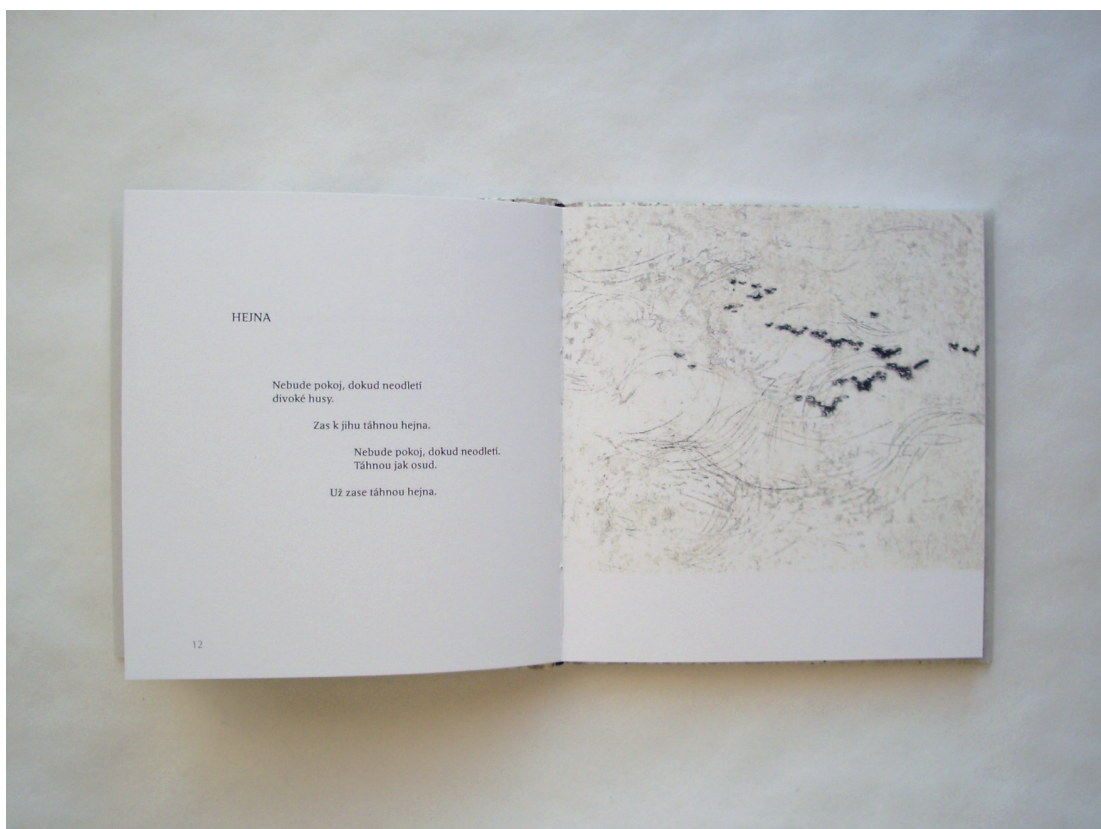
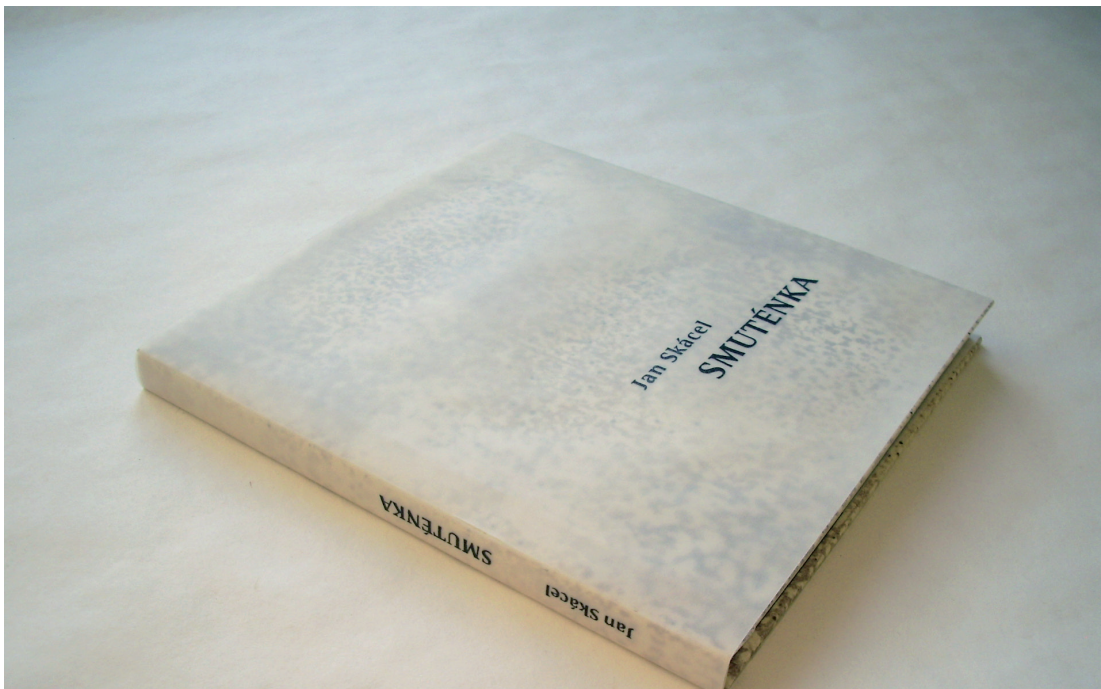
Příloha 6

Bakalářská práce

Příloha 7

Jana Skácel – Smuténka

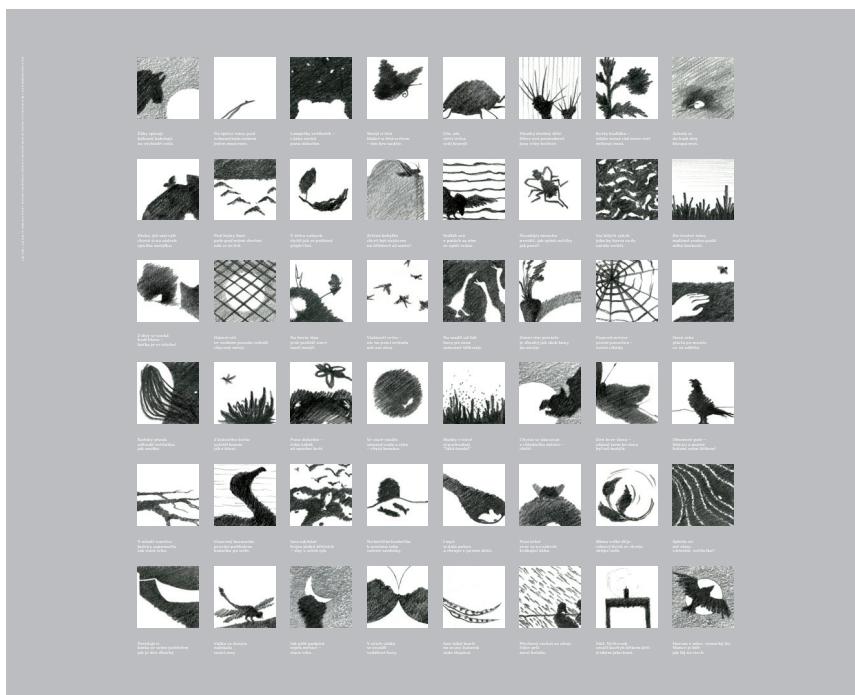
Příloha 8

Vlys nové budovy FDU Ladislava Sutnara

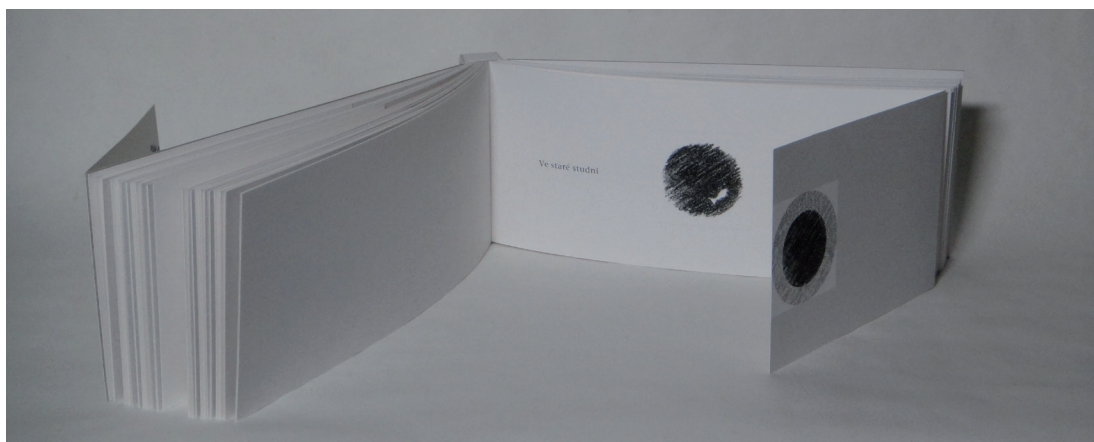
Příloha 9

Projekt panelů v Open Air Galerii ve Štruncových sadech v Plzni

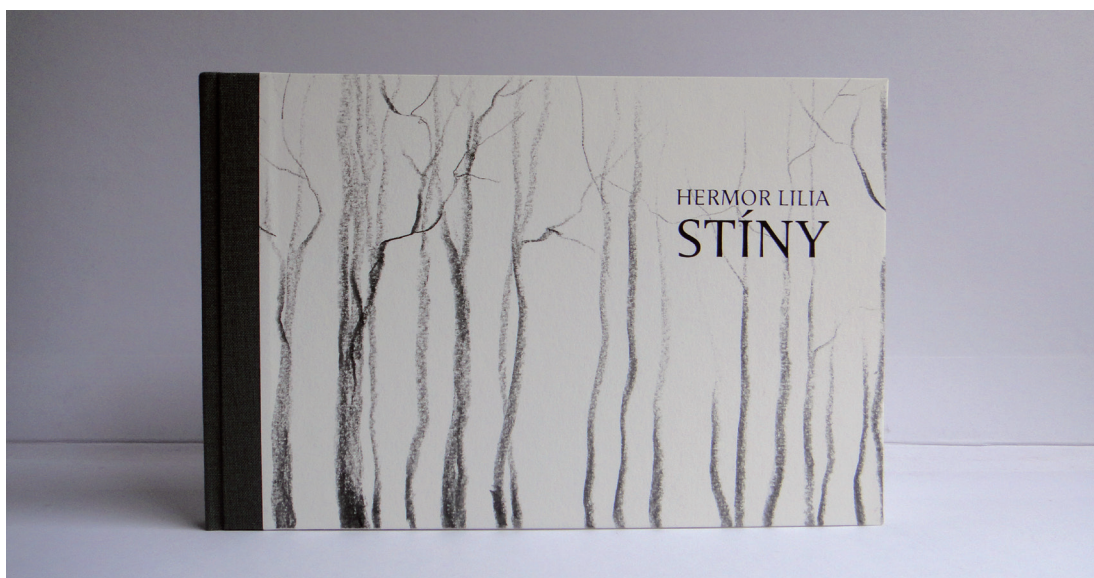
Příloha 10

Vlaštovčí večer - Haiku

Příloha 11

Hermor Lilia - Stíny

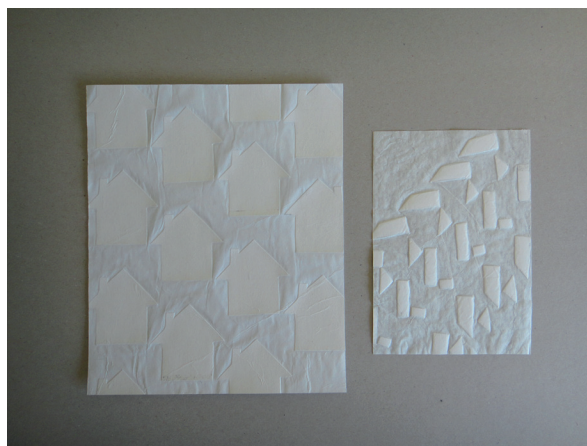
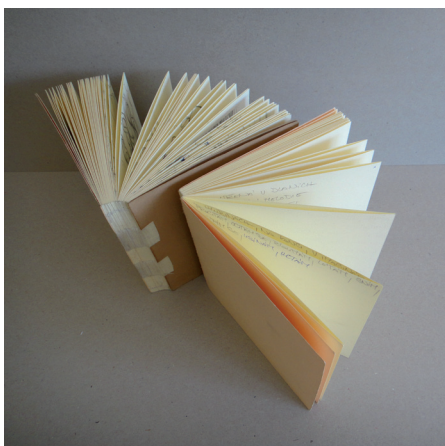
Příloha 12

modely ze studia VOŠon v Praze

Příloha 13

skicáky a plastické zkoušky

Příloha 14

litografie

Příloha 15a

praktická diplomová práce

Příloha 15b

praktická diplomová práce

Příloha 15c

praktická diplomová práce

